

## REDACTIA

Arad, Deák Ferencz-u. nr 20

## ABONAMENTUL

Pentru Austro-Ungaria: pe un an 20 cor. pe 1/2 an 10 cor.; pe 1/4 de an 5 cor.; pe 1 lună 2 cor. Nr-ii de Duminecă pe an — 4 coroane. — Pentru România și străinătate pe an: 40 franci.

Manuscrisurile nu se napoiază

## ADMINISTRAȚIA:

Arad, Deák Ferencz-u. nr 20

## INSERTIUNILE:

de un șir garmond: prima dată 14 bani; a doua oară 12 bani; a treia oară 8 b., de fiecare publicațiune.

Atât abonamentele cât și inserțiunile sunt a se plăti înainte în Arad.

Scrisorile nefrancoate nu se primesc.

# TRIBUNA POPORULUI

## Plângerile lor.

(b.) Am vorbit la acest loc în numărul de ieri despre un prim-articol tânguitor al organului de publicitate guvernamental din loc, în care găsisem expuse categoric câteva mari adevăruri, foarte rar mărturisite pe fața de presa șovinistă.

Am citat unele din acele expunerii, pentru-că ele se par a zugrăvi plastic realitatea tristă, care ni-se presintă tuturor înaintea ochilor. O vedem și o simțim, și cu toții gemem sub greutatea ei ce ne apasă.

În buimăceala lor de nefericită „ideie“, au și șovinistii maghiari câteodată momente lucide, când se mai trezesc, și gândesc atunci și ei — ceva mai cu judecată.

„... Ori încotro privim, ori încotro ne întorcem, — pretutindeni o priveliște tristă, deprimătoare se înfașează înaintea ochilor noștri, și plângeri, pretutindeni numai plângeri întâmpinăm“ — zice, între multe altele, ziarul guvernamental aradan.

A privit, se vede, și șovinistul mai nepreocupat de data aceasta prin sîta realității și a rămas înspăimîntat de vedenia reală.

I-o credem. Sîta realității triste e doar' atât de rară, încât la cea dintâi privire printr'însa — chiar și ochiului celui mai șovinist trebuie să-i bată întregul tablou posomorît al realității zdrobitoare, al insuportabilei stări de lucruri din patria noastră. Precum însă toată stăruința, toate frământările și întreaga activitatea concetățenilor noștri maghiari au avut și au o singură țintă, începînd de jos, până sus la pătura cea mai înaltă a societății maghiare: ținta mării și a înălțării rasei maghiare pe ruinele celorlalte neamuri nemaghiare din patrie: tot astel și îngrijorarea șovinistilor, în fața potopului de nevoi încuibate în viața de azi a statului, — pentru singura rasă maghiară se sbate și se vaietă și de astă-dată, și nici decît pentru totalitatea cetățenilor.

Sunt atât de orbiți de șovinismul ce-i ține în stăpînire, încât un străin de țeară și un dușman vîd Maghiarii șovinisti în fie-care fiu de-al naționalităților autohtone nemaghiare din regatul coroanei ungare. Și nu e chip să-i scoți prin nimic din această rătăcire a creierului lor; nu, mai ales decînd li-s'a pus în „ajutor“ și Overul parvenit, care știe de minune să-i fearbă și să-i frigă; să-i exploateze la tot pasul lor nechibzuit și folos propriu să trăgă din toate proștiile lor.

Cu astea în clar suntem de mult, și în clar ar trebui să fie mai ales Maghiarii.

Dacă însă, cu toate acestea, înregistrăm și noi din expunerile lor tânguitoare, este, că avem inimă cu durere față de toți fiii patriei; o facem pentru a întări prin asta și mai mult adevăritatea expunerilor noastre sincere asupra situației nefericite,

care ni-a creat-o un nebun și păcătos sistem de guvernare nedreaptă, practicat de toate guvernele maghiare în întreaga era lor — „constituțională“.

Dacă ei, fiii resfățați ai norocului și, timp de peste trei decenii, singurii stăpîni ai situației pe toată linia și 'n întreaga viața publică a statului — se plîng azi și se vaietă sub greul nevoilor, cari bîntuie dela o margine la cealaltă a patriei: ce să zicem atunci noi, cei pe nedrept despoiați de toate drepturile și beneficiile, prin legi asigurate și cari ne compet în virtutea serviciilor noastre pentru susținerea statului?!

„Ja, das ist vas ander's, Bauer!“ — ne întimpină șovinistii, și trec mai departe în drumul lor apucat, care nu poate să ducă decît la sigură prăpastie și țeara și neamurile dintr'însa.

Fie dar'! Noi în nevoi și suferințe am trăit, decînd neamul ni-se știe pe acest petec de pămînt, — și n'am perit. Nevoile și suferințele ne-au oțelit, și puteri noue și tot mai resistibile ni-au dat pentru veacuri înainte; ear' geniul bun al neamului nostru ne șoptește, să răbdăm încă: nu era de „mărire“ a șovinistilor maghiari are să strivească și sfîrșit să pună gîntei române dela Carpați și Dunăre. Căci menire mare îi este rezervată ei în Dacia lui Traian și la gurile Dunării.

Noi să nu ne mai plîngem, nici de nedreptățile, nici de suferințele ce îndurăm. Să le lăsăm acestea moștenire satrapilor noștri actuali, căci al lor ar fi rîndul să le mai ia în stăpînire.

Și, așa se pare, șovinistii noștri și aceste „bunătăți“ au început să ni-le invidieze.

Poporul lor, sătul pe semne și el de bunătățile guvernării și chiverniselii „înțelepte“ patriotice, — a început acum s'o rupă și cu biserica și cu Dumnezeu; își părăsește vatra și pribeag apucă drumuri neumblate prin lumi depărtate. Întreaga ceată de funcționari, toți recrutați din mijlocul „națiunii“, cari până eri-alaltăeri împingeau asudînd la carul maghiarizării, — azi strigă după pîne.

Mai zilelele trecute, în 10 I. c. n., chiar și femeile, aplicate ca funcționari pe la trenurile statului, s'au intrunit în capitala țării și jalbă au lăsat să răsune până la urechile guvernului, că-i rău în țeară. Emancipare au și ele acum; muncesc și ele în rînd cu bărbații, în serviciile statului, — dar' pîne n'au.

Cu poporul dela plug, cu muncitorul și industriașul din ateliere, alătura se jăluiesc acum și membrii păturii culte a societății maghiare! Stăpînirea dă și face tot ce poate pentru acești jăluitori flămânzi, căci fii ai „națiunii“ sunt cu toții, dar' — nu ajunge. Maghiarul, ori-cît de fudul ar fi, — nu poate să trăiască din agoniseala proprie. Ar urma la sigur o catastrofă, dacă neamurile nemaghiare ale patriei nu și-ar împărți avutul, greu agonisit, cu fiii națiunii privilegiate.

Poate ar fi însă un bine mare, să treacă „patrioții“ și printr'o asemenea încercare. Ar învăța ceva prin aceasta din pășania proprie și — cine știe? — poate și-ar mai schimba și ei firea și procedarea.

Până atunci însă forța împregiurării va trebui să-i constrîngă cel puțin la atât, ca să renunțe la utopii; căci membri din toate clasele societății maghiare au început să strige cu înțepire:

*Nu maghiarizare, ci pîne vrem!*

Ministrul de externe, contele Goluchowsky întorcîndu-se dela cură la Viena, în zilele acestea va merge la Ischl, pentru a fi primit de Majestatea Sa. Concediul însă nu i-a expirat, ci cancelarul a fost nevoit să și-l întrerupă, pentru a se grăbi la Viena. Se pare că acest lucru este în legătură cu evenimentele din Balcani, în special cu procesul Sarafoff, care acuma se judecă.

Fericitorul Sîrbilor. Un Sîrb corespondent „ocasional“, poate atât ca Sîrb, cât și ca corespondent al lui „Budapesti Hirlyap“, scrie din Semlin numitului ziar, că patriarhul Brancovici, despre care nu se știe „nimic sigur, ce i-ar păta cîntea“, numai forțat de „ultraști“ până la imposibilitatea rezistenței va convoca Congresul bisericesc. Și aceasta, pentru motivul, că Gruici și tovarășii săi dela „Zastava“ vreau să și „făurească capital politic din acel congres. Vor să trimită în parlament deputați cu program național“.

Și „bunul“ bătrîn Brancovici, vrea să preserveze pe „fiii săi sufletesti“ de a căde pe pantartradărilor.

Halal de așa bătrîn „cinstit“, îmbătrînit în... „patriotism“. Nu-l pismuim pe frații Sîrbi.

## Rusia și România.

Vizita escădrei ruse în portul dela Constanța, precum și actele de politețe ce i-au urmat, preocupă presa rusă. Vorbînd de rostul acelei vizite „Novoie Vremea“ scrie următoarele:

„România n'a avut ocaziune până „acuma ca să guste fructele binefăcătoare“ rilor Austriei, ca și Serbia și Bulgaria. „De-aceea între Viena și București tot mai sunt în ființă acele fire, care „atît de isteț au fost rupte între Viena și cele două capitale slave: Belgrad și Sofia. Situația însă este așa, că „abea va fi cu puțință ca România să „se rupă vre-odată cu totul de puternicul său vecin dela Nord. Trecutul „nu poate fi uitat. Ear în trecut sunt „așa fel de fire, cari leagă strîns România de Rusia. Vizita marelui duce „Alexandru Mihailovici în portul român „și întîlnirea lui cu Moștenitorul Tro-nului român au avut singurul scop, „ca amintirile plăcute să fie reamintite „Românilor. În fața marelui duce „a defilat același batalion de vînători „care s'a distins la luarea Griviței. „Dupăcum spun ziarele austro-ungare, „armata română e datoare să se opună „Rusilor, dupăcum o cere aceasta un „punct oare-care dintr'o convențiune „oare-care. Dar oare nu este aceasta

„în contradicție cu amintirile dela Gri- „vița, cari trăiesc în armata română ca „și în cea rusă nu într'un mic număr? „Un Român s'a exprimat mai adăunazi, „că dacă România ar fi amenințată de „pericol, atunci mai bine s'ar îneca în „oceanul slav decît în balta maghiară. „Această expresie cam grosolană e „foarte caracteristică și exprimă foarte „bine adevăratele sentimente ale Ro- „mânilor. Dar fiindcă oceanul slav la „nici un cas nu vrea să potopească „România, Români pot întînde mîna „cu încredere Rusiei, care fără multă „osteneală îi poate apăra de valurile „cutropitoare maghiare“.

Aceste cumîntenii le debitează Muscalul. Uită însă, șiretul, de „amintirile“ răpirei Basărabiei; și negli-gează să explice „singurul scop“ al „visitei“ celor 6 vase de război pe Dunăre în sus, la țermul român!

Intrucît privește „valurile cutropitoare maghiare“, — va fi meșteșug care să le reducă cu timpul în minuscula lor albă, fără cît de minima „osteneală“ și „bunăvoință“ rusească.

Cît pentru „fericirea“ Serbiei și Bulgariei, decînd au rupt „firele“ ce le legau cu Viena, credem că numai desgust și compătîmire poate provoca.

Cu toate acestea însă, am vrea să știm cam ce impresie le face Maghiarilor această declarație rusească. Nu le va fi un memento, pentru a-și retrage apele șoviniste?

## Francesco Crispi.

Marele bărbat de stat italian, Francesco Crispi, care împreună cu Bismarck și Andrassy a urzit Tripla Alianță, deslegat prin moarte de șirul de patimi, de cari este încungiurat omul în viață și mai ales în viața politică, eată cum este înfașșat astăzi de un antagonist politic al său de dl Benedetto di Luca:

De mai mulți ani, omul acesta a căru personalitate, de aproape o jumătate de secol se află în întreaga viața publică italiană, care zece ani fusese arbitru suprem al destinelor politice ale Italiei, se eclipsase cu totul.

Dispăruse după scena politică, (era cît p'aci să zic după scena vieții), din ziua când conștiința revoltată a poporului italian, rănită pe neașteptate de dezastrul dela Adua, se ridică în contra Dictatorului, obligându-l să și depuie demisiunea în mînille Regelui.

Îmi răsună încă în urechi cuvintele cu cari împăratul Wilhelm II salută la Roma, ultima dată când îl găsi ministru: „Que vous êtes toujours jeune, Monsieur Crispi“. Lăsînd la o parte măgulirea complimentului imperial, Crispi pare că într'adevăr întinerise, parea că reînnoie miracolul lui Faust. După câte-va luni dela acea zi, veni Adua, și fu d'ajuns pentru Crispi. Fu d'ajuns pentru ca octogenarul să se plece sub lovitura destinului, și natura, care parea învinsă de dînsul, să se răsbune asupra-i, făcîndu-l să se arate d'atunci ca un biet bătrîn sleit de puteri. L'am văzut cîrînd, după ce nu mai fu ministru, la Camera, și mi se păru că nu'l mai văzusem de cinc-zeci de ani.

Adua nu fu pentru dînsul numai pierderea puterii, pe care o ținu zece ani ca Domn necontrazis, ci fu risipirea aceluiași vis de mîrire colonială și de înflorire economică, pe care spera să-l realizeze cu întreprinderea africană, pentru prosperitatea și gloria Italiei.

Va trebui să treacă mult timp pînă ce oamenii să poată da o judecată sinceră și exactă despre dînsul. Prea multe pasiuni se agitară împrejurul vieții sale. A fost și prea iubit și prea urît omul acesta. Și nu numai în Italia fu așa de contradictoriu judecat, ci și în străinătate el deșteaptă și apatiile cele mai mari și antipatiile cele mai crâncene. Ridicat în stele în Germania, unde i ziceau „Bismarkul“ Italiei, fu urît din tot sufletul în Franța, unde căderea sa fu aflată c'un strigăt de ușurare și conso-lățiune.

Nu se poate da întreg protretul acestui om într'un singur și scurt articol. Abia se pot schița câte-va linii.

Născut dintr'o familie obscură, într'un sat din Sicilia, rămas pînă la o vîrstă înaintată secretar de primărie într'o comună din acea insulă, epopeea națională îl scoate la suprafață. Se puse numai decît în primele rînduri. Inteligența lui grabnică și vie, îndrăzneala meridională, disprețul oricărui pericol, vorba caldă, elocventă, convingătoare, îl fac să fie iubit de Mazzini, de Garibaldi, de urzitorii cei mari ai vieții italiene. Conspiră cu dînsul, fu exilat în străinătate, cu dînsul se și luptă. Și după ce Italia fu făcută, intrînd în Parlament, rămase cum fusese pînă atunci, revoltat, nesupus, mereu în focal luptei.

Deputat se așază pe banca opozițiunii făcînd parte din faimoasa pentarhie a stîngii istorice, care primi în stîlul ei mințile cele mai strălucitoare ale politicii italiene.

Stînga, după cum se știe, veni la putere în 1876. Agostino Depretis, magul vieții parlamentare italiene, acela care inaugură transformismul partidelor la Cameră, pentru ca Crispi să înceteze da-i face opozițiune, îl cheamă în cabinetul său din urmă la putere. Incredințându-i portofoliul interneror: creier cu orizonturi largi, și o voință o mîna de fer. Astfel, cînd atunci cănd *magul din Stradella* (Depretis) muri, regele Umberto crezu că un singur om îl poate lua moștenirea, și acesta fu Crispi.

Crispi stete la putere, afară de un scurt interval (primul cabinet al lui Di Rudini), dela 1887 pînă la 1897.

Dacă părerile asupra omului fură felurite, foarte diferite și foarte discordante

fură părerile date asupra operei omului de stat. Pentru nici un ministru din Italia nu se arse mai multă tîmție; în contra nici unuia nu se aruncară mai multe invective. Partizanii săi îl divinizară; detractorii săi îl sfîșiară.

Unii ziseră că lui Crispi îi lipsea prima calitate a omului politic: echilibrul facultăților. De vreme ce am afirmat-o și eu odată, acuma nu pot să mă contrazic. Crispi a fost, ce e dreptul, după mine un mare impulsiv. Recunosc și eu că îndemnul era într'însul totdeauna nobil, pornit dintr'un scop înalt, dar asta nu însemnează că nota cea mai răsărită a caracterului său nu era impulsivitatea, proprie de alt-fel naturii siciliene. Sunt sigur că, dacă ar fi avut timp să cugete, multe acte ale vieții sale ar fi fost mulțumit să nu le fi îndeplinit.

Și cu toate acestea, chiar cînd greși nu slăbi nici de cum în acest om simțimentul patriotismului. Puțini oameni avură, pentru Italia nouă, un gând mai înalt și mai demn.

Republican cu Mazzini, se converti la monarhie cînd văzu că numai monarhia putea să îndeplinească și să conserve unitatea politică a Italiei. Ear lui Mazzini, care într'o scrisoare rămasă faimoasă, vorbea de el ca de un viitor apostat în songedrinul apostolilor săi, Crispi îi puse formula celebră: *Republica ne desparte, monarhia ne unește*. Și, pe de altă parte, Garibaldi nu și plecase, la Volturmo, spada victorioasă, înaintea lui Victor Emanuel II?

Crispi își dedică ultimii ani ai vieții sale ca să consolideze bazele monarhiei în conștiința poporului, și să crească considerățiunea și respectul Italiei în străinătate. Nici un ministru Italian n'are, după Cavour, un gând mai luminos despre misiunea Italiei printre popoare.

Mulți acuzară pe Crispi de megalomanie. Li s'ar putea răspunde însă detractorilor săi, cu mai multă deptate, că ei sunt niște microcefali.

Om fără frică, nu se sfîi, cînd fu în joc considerațiunea Italiei, nu se sfîi să recurgă chiar și la mijloacele cele mai energice.

Mi-aduc aminte, relativ la aceasta, două fapte. În 1887, prințul Torlonia, primarul Romei, clerical, se duce să facă vizită oficială Papii. A doua zi primarul capitalei Italiei, bogatul și puternicul prinț Torlonia, e destituit. La 1897, regele Portugaliei proiectează să facă o călătorie la Roma. Ministrul Vascellos comunică programa acestei călătorii. Regele avea să viziteze Vaticanul întîiu și apoi Quirinul. Crispi protestează. Și, deși regele

Portugaliei era nepot al regelui Italiei, amenință să retragă legațiunea din Lisabona și să întrerupă relațiunile diplomatice cu Portugalia. Regele nu mai veni la Roma.

Demnă d'a fi amintită, în fine, e opera legislativă a lui Crispi. Legi foarte importante s'au promulgat în timpul guvenului său. Printre cari voi menționa pecele administrative (adunarea provincială și consiliul de stat) și codul penal zanardelian, care atrage asupra ai administrațiunea popoarelor mai înaintate.

## CUGETĂRI.

*Amorul pricinuește mai mult rău decît bine, și ar fi o binefacere dacă o divinitate protectoare ar mîntui omenirea de el!*

(Napoleon I.)

*După ce ai mințit, îți trebuie o bună memorie.*

(Cornelle.)

*Numai în inimile nobile iubirea este eternă!*

(Guiceo Gainicelli.)

*Ipocrisia este un omaj, pe care vîșful îl aduce uităței.*

(La Rochefoucauld.)

## Noutăți

ARAD, 14 August n. 1901.

Ziarul nostru „Tribuna Poporului“ s'a mutat în strada Déák Ferencz Nr. 20.

Un dar împărătesc. Majestatea Sa a trimis un dar frumos cîntăreței mexicane Concha Mendez din incidentul aniversării a 80 a nașterii sale. Această atențiune a Soveranului se referă la un fapt foarte onorabil din viața artistei. Nu mult după execuțiunea împăratului Maximilian și după alienația mentală a împărătesei Charlotta, spectatorii unui teatru din Mexico, unde juca d-na Concha Mendez, cerură artistei să cînte un cântec injurios pentru nenorociții Soveranului: „Nu!“ strigă ea, „eu nu insult pe morți și pe nenorociți!“

Di G. Bogdan Duică, a fost numit definitiv în postul de profesor pentru limba germană la gimnaziul Cantemir din București. Urâm harniculul nostru amic: La mai mare!

Tisza István și-a făcut darea de seamă în fața alegătorilor din Tarian Dumineca trecută. Talmaciul contelui Tisza, pe românie, a fost „naționalistul“ protopop al Tinței, *Razin Miklos*, alias *Pista*.

Atât!

Naționalitățile și partidele maghiare. „Srbobran“, organul opoziției croate din Agram, a publicat un articol sub titlul „Mișcări electorale în Ungaria“, în care spune, că naționalităților nu le este permis a sprigini pe nici un partid maghiar, deoarece-ce toate partidele acestea se poartă la fel față cu naționalitățile. Și partidul poporal, zice, numai din tactică se arată cu ceva bunăvoință. Guvernul va învinge și acum, asta se înțelege de sine. Spune mai departe, că Slovacii se mișcă viu și „bine ar fi dacă și Serbii ar lua poziție în această afacere importantă“, căci nu e destul a se restrînge la teren autonom, ci și pe teren politic ar trebui desfășurată energie.

Programul socialștilor. În fața alegătorilor dietale, cari tot mai mult se apropie, socialistii, sau cum se numesc ei, social-democrații din Ungaria, desvoltă o activitate foarte mare. S'au organizat pretutindeni unde au partizani, și au luat hotărîrea să pună candidați din partidul lor la alegerile viitoare în fie-care cerc în care au cel puțin zece aderenți, numărul cerut de lege pentru a propune candidat. În zilele din urmă și-au publicat apoi și programul compus din 18 puncte, între cari la locul prim e pus dreptul electoral universal, a votare secretă și pe comune, atât la alegerile de deputați, cât și la alegerile comunale și municipale. În program e trecută și complectă libertate a întruniri; apoi recunoșterea autonomiei pe seama naționalităților

Statistica advocaților din Austria. Ziarul ministerului de justiție din Viena publică într'un număr din urmă o interesantă statistică despre mișcarea în statul advocaților pentru anul 1900. La o populațiune ca a Austriei, de 26 milioane, erau de tot 4297 advocați în anul 1900, așadar 1 advocat pentru 6283 de locuitori. Cel mai mulți advocați sunt în circumscripțiunea camerei advocaților din Viena, adică 1116 și a camerei advocaților din Praga, 1124.

Dispariția unui conte. A stîrnit o veșnică senzație în Budapesta disparițiunea contelui Julius Festetich, șeful uneia dintre cele mai însemnate familii aristocratice din Ungaria, și proprietarul unor domenii foarte

## SCRISORI.

IX.

Lui Adrian.

Mă dau jos din tren. Înaintea mea se întinde câmpia și împregiur e tot o miriște, cu miș de clăi de grâu răsfrate de-asupra ei. Flori albastre, neghină și gușa-cocostircului, inmieruie pămîntul. Un stol de vrăbii poghîrcește spicele pierdute.

Pe un potec, șerpuitor și lung ca o vieață chinuită, străbat înainte prin caldura lui Cuptor. Potopul de raze își cade necontent în față, raze înșepătoare și ferbinți, ca sărutările întîiului amor. Și-i tăcere pe câmp, tăcere în vîșdudul aprins de vîșpaie. Ear' pe cărarea mea se înșirzie regimente de furnici, formează careuri, se mișcă în ordine de bătaie și nu în seamă de pasul meu, care strîvește sute de-odată.

Sosesc la un pîraiaș, ce curge la margine de răzor. Incet, somnuros mă puțin flecăreț ca alte pîraie, își mișcă apa la vale printre rădăcinile de papură. La cotitura pîrului răresc un moșneag, pescuind. Din cînd în cînd el scoate undița din apă, îl încarcă un golomoț de mămăligă, o aruncă din nou și-apoi... moșăie. Pipa îi se clatină în colțul gurii, pîlăria îi se dă pe ceafă și boabe de sudoare îi

curg prin bresdele feții. Un crăpuștean, ce se prinde, smucind de undiță, îl deșteaptă. Și bătrînul privește triumfător la svircolirile pescușului.

Ajung în sat. Prin uliță se sbenguie ștregarilor de băieți. Așă de soare, cu pîrul eșit prin pîlărie, cu burta eșită prin cămașa sdrențoasă. Niște dulăi se hărjonesc în jurul lor, sau se iau în fugă mare după câte-o trăsătură, care ascunsă într'un nou de pulbere, trece repede peste șosea.

Cîteva curți neîngrădite, pline de bălării, dintre cari bordeiele, cu streșinile lor de trestie abia se mai vîd, — eată tot satul.

Leneș, în umbra tufăriilor din curte, se tolănește Românul. Alături de el un purcel priponit și o cloșcă, ce își cheamă puil la consumarea vre-unul verze, scociorit din pămînt.

Plînge miseria și aici și grasează lazarismul, ca la noi acasă.

În han e vieață. Veselă, ca pretutindeni în zi de Duminecă, se încinge hora satului. Curtea e plină de chiot și de monotonul cântec al bătrînului cobzar.

Dela masa mea din pridvor privesc la joc. Dau să flouezez asupra contrastelor în vieață. Cum se poate că în icoana aceasta

de pustietate și monotonie, de lenevire și sărăcie, să existe și oaze de veselie? Cum îi vine acestul țeran, muncit pe seama boierului, încolo de-o rară indolență, să se însuflețească în așa măsură de plăcerea jocului? Curios! Românul, ori cât ar fi de sărac, ori cât de istovit și de leneș, totuși are energie de cheltuit, voie de cântec și joc, timp de glumă și chef...

Și cu cât gust mă mult din vinul porfiriu al birtașului meu, vîd pe Român în culori mai simpatice. Sunt dispus dar să generalizez virtuțile Românului, să uit câte-va mutre pocite, câte-va suflete negre și atâtea inimi de negustori ce am întîlnit în calea vieții mele de pînă acum. La un moment dat nu mă vîd decît ochii cei negri și languroși ai copilelor din horă, țopăitul necontent al flăcăilor și clipirile șirete ale cobzarului.

La sfîrșitul jocului țiganul face pe voia unui flăcău și cîntă doina de-aici:

Știi mîndro ce-am pus de gând?  
Să plec, să te las plîngînd,  
Din ochi negri lăcrimînd.

Ș-o să ncalec pe-un cal murg  
Mă curînd ca să ajung  
Către deal, la Cîmpu-Lung.

Să mă duc la draga mea  
Care mă iubiam cu ea  
Din copilăria mea.

Că nu's căne ca s'o uit,  
Ci-s voinic ca s'o sărut  
Că ea dintr'un tînt m'a vrut...

Lumea se 'mprăștie. Hanul rămă pustiu. Numai porumbeii ies de sub streși și se coboară în aria jocului. Aici pîșă mîreț, își umflă gușile, guruie de dragos își reșchiră cozile și aranjează al doilea joc. O barză, ce trece în sbor deasupra cu ciocul încărcat de broaște pe seamă puilor lungani, îi sperie și-i alungă în rîmbar.

Cînd mă întorc stau de vorbă florile din câmp. Le culeg într'un mînuș și le spun, că măne vor fi la sinul fecioare, sau cel puțin pe mîșuța ei...

Apune și soarele și razele lui de fier imbrobodesc buchetul de flori. Ah! l-aș putea duce iubitul cu aurul satului cu tot!

Seara mă face să-mi grăbesc pe Satul rămăne departe, ascuns în norul fum. Din băltoace resună imnul de seară al broaștelor. Și vîntul aduce răcoare.

Fidela

Intinse. Contele a dispărut, după-ce mai întâi și-a luat copilul, care era incredințat femeii sale, de care e despărțit. Dinsul, se crede, că a plecat din Europa, luând totodată și o parte din capitalurile unui Sindicat, al cărui director era. Poliția ungară îl caută cu energie și a trimis pe cei mai buni agenți ai săi în Statele-Unite, unde se crede că ar fi fugit contele.

**Catastrofă la Câmpulung.** Alaltăeri, la orele 12 din zi, un zid din rămășițele cetății lui Negru-Vodă s'a dărâmat peste o parte din negustorii veniți la băciul anual. Zidul a acoperit și omorât vre-o câte-va zeci de oameni. Alaltăeri după amiază și ieri s'a lucrat la scoaterea cadavrelor de sub sfărâmurile zidului. Această operațiune a fost făcută de către soldați din regimentele de infanterie din localitate. Se crede că zidul căzut a fost foarte mult slăbit din cauza ultimelor ploii.

Trecerea canalului Măneștii în not de către d-na Isăcescu. Cu privire la această îndrăzneală încercare, zările europene ne mai aduc următoarele detalii: Indrăzneala înotătoare se află în momentul de față la Calais și așteaptă momentul cel mai favorabil spre a merge la Douvres și a întreprinde această primejdioasă trecere a canalului în not. De la sosirea sa la Calais, face zilnic timp de mai multe ore exerciții de antrenare. Detaliu interesant și necunoscut până acum, d-na Walburga-Isăcescu e atașată la compania de călătorie de Nord din Viena. Actualmente ea se află în concediu, și se va reîntoarce la postul său Lun, 19 August. Dl Flaubert, proprietarul unei nave de pescuire cu helice, „Jeanette“ a promis tot concursul d-nei Isăcescu, pentru a o conduce mai întâi pe coasta engleză și apoi pentru a-i indica drumul, când ea se va dirija înapoi spre coasta franceză. Întrebată în privința datei probabile a tentativei sale, d-na Isăcescu nu poate să se pronunțe. Ea declară că, cu cât va începe mai curând, cu atât va fi mai bine. Tentativa din anul trecut s'a făcut prea târziu; apa era deja rece și nu se putea sta timp îndelungat. În ziua plecării sale, d-na Walburga a trebuit să aștepte o oră întreagă în cabina în care era desbrăcată, ca să se dea autorizația „Jeanettei“ de a ieși din port. Adăogăm că d-na Isăcescu se plânge mult de barbărele de meduze cari abundă de-a lungul coastei și produc, după contactul cu corpul, o senzație de arsură, urmată de dureri, cari împiedecă sau genează foarte mult mișcările de înotare.

**Necrolog.** Iuliana Velcean ca soție, Theocharius, Iustin și Constantin ca fiu, Elena Velcean născ. Demetrovici, Zorca Velcean născ. Balia ca noroc, Alexandru Pavlovici ca ginere, Mileva, Elena, Alexandru și Cornelia ca nepoți anunță cu durere, că iubitul soț, tată, socru resp. moș: *George Velcean*, a trecut la cele eterne Lun, la 12 August n. c. dimineața la 7 ore în etate de 76 ani. Rămășițele pământești s'au așezat Marți d. a. la orele 4 spre odihna eternă în cimitierul gr. or. din localitate. Oravița, 1901. August 12. Fie-i țărina ușoară!

**Concert și teatru în Cielova-montană.** Corul vocal gr. ort. român din *Cielova-Montană* va aragea în 15/28 August 1901 în ziua „Adorm. Născ. de Dumnezeu“ în localitățile „Berăriei“ de acolo o producțiune cu următorul Program: 1. I. V. Vasilescu: „Pulchicița mea“, cor bărb; 2. I. Vidu: „Logojana“, cor mixt; 3. C. Porumbescu: „Cisla“ operetă comică, cor bărb; 4. I. Vidu: „Marșul lui Mihail eroul“, cor mixt. II. „Mama Soacră“, operetă în 8 acte de Th. D. Speranță. După producțiune urmează joc. Începutul la 8 1/2 ore seara. Prețul intrării: locul I. 70 cr. (rîndul 1 și al 2-lea), locul al II-lea 50 cr., loc de stat 30 cr. Veniul curat e destinat sft. bisericii gr. or. din comună.

**Poesii de d-s. Maria Cunțan.** Drăgălașul volum de poesii a d-soare Cunțan, care cu drept cuvânt a atras elogiile presei, se găsește de vânzare la administrația ziarului nostru cu prețul de 75 cruceri, plus portul poștal.

**Balon militar rusec în Marmatia.** Din Sătoralja-Ujhely se scrie, că în hotarul comunei Ciroha-Hosszmező a descins zilele trecute un balon, din care s'au dat jos ofițeri ruși. Autoritatea politică a luat un proces verbal cu ei și a raportat vicespanului, tutrebându-l de măsură mai departe. Ofițerii ruși au spus, că sunt în călătorie de studii. Ei au plecat la Cașovia.

**Un nou Nerone.** Se scrie din Corogna că un anume Emanuel Perigna a încercat alaltăeri noapte de a imita pe Nerone, dând foc orașului spre a se delecta la acel spectacol teribil. După miezul nopții, Perigna a vărsat petrol pe ușa și pe fereastra unui magazin de pe strada Sf. Margareta, apoi a dat foc și a alergat pe o colină din apropiere, spre a se delecta la spectacolul incendiului despre care el spera că se va întinde peste întreg orașul. Din cauza vântului puternic, flăcările cuprinsesă acea casă și amenințau să se întindă și la clădirea de alături, producând o panică de nedescris printre locuitorii cari dormiau. Din fericire însă, pompierii, sosind la timp, localizară incendiul. Aflându-se că autorul în c e n d i u l u i e Perigna și că acesta se refugiase pe o colină vecină, guvernatorul și mai mulți polițiști se duseră acolo spre a-l aresta; dar când el îi văzu apropiindu-se, le făcu semn să se oprească și cu un ton solemn le spuse: „Lăsați-mă! Eu sunt Dumnezeu! Am vrut să văd cum arde un oraș!“ Cu toată rezistența opusă de dînsul, fu legat și dus la închisoare.

**Cocostreul — la teatru.** Intr'o foaie locală cetim următoarele rînduri: Cocostreul e o pasăre foarte simpatică și plăcută; numai de n'ar ave un nume atât de rău. De când însă — Dumnezeu știe din al cui cap inventios — lui i se atribuie evenimentele familiare îmbucurătoare, cocostreul începe să-și peardă din popularitate. Chiar în gîrul teatrului de iarnă din Arad, au produs o mare consternație doi cocostreii cu piciorușele lor roșii, cari consecvent se staționau pe lângă arena teatrului. La început au fost fugăriți de-acolo — da dacă, cine știe, totuși poate să însemne ceva și asta? — dar cele două pasări din nou și indiferente s'au reîntors în dosul teatrului. Ear' la teatru pasărea aceasta, spriginitoare a artei, provoacă îngrijorare și spaimă. În cele din urmă, nu-i nimic în toată traba, decât că unii își esplică altfel lucrul, când lumea vorbește de — „cocostreul teatrului“...

**Exposițiile de tâlhari și criminali.** Direcțiunea expoziției paz-americeane din Buffalo, a publicat în ziare următorul anunț: „Golful din Sing Sing. — Se va inaugura la 4 Iulie, orele 2. p. m., Expoziția. Se caută hoți de bănci, falsificatori, pungași de buzunare, hoți de stradă principale, cavaleri de industrie și escroc, în fine delinvenți de ori-ce fel, cari să aibă un record; asasinii sunt preferați. Pozițiune sigură“. După-cum își poate ori-cine închipui, ofertele au plouat de prin toate părțile, și direcțiunea Expoziției n'a avut decât munca de-a alege. Toți aceia, cari au putut să probeze că au comis cele mai îngrozitoare asasinat. au fost asigurați pentru 15 dolari pe săptămână. Asasinii mai mici primesc un salariu de 10 dolari pe săptămână. Printre concurenții mai de seamă se află faimosul bandit Willie Canlan, care la Chicago a furat dela Orrin W. Potter bijuterii în valoare de 20 mii de dolari, furt descris admirabil într'un roman de d-ra Gertruda Potter Danielis, flica pșgubașului. Un celebru rîu-făcător de rele, cunoscut sub numele de Mickey Mack, și care a avut diferite ciocniri cu poliția, s'a prezentat la concurs și a fost primit, dar în urmă, din „modestie“, s'a retras. Michael Flynn, un domn, care a ucis doi ofițeri postali, pentru că aceștia au avut curajul să-i spună că desface scrisorile de valoare și fură continuat, a fost de asemenea înscris. James Watson un cunoscut spărgător de casse de bani, face de asemenea parte din nobila societate. El arată publicului cum a spart casele de bani

din Middleburg, Jefferson, Coqueland, Mainesville, Jackson, Decatur, Meadville, Streator și Cochapee. Direcțiunea expoziției a asigurat pe acești rîu-făcători și criminali de protecțiunea sa.

Tabele de părete, pentru școalele populare române, de Ioan Tuducescu, vor apăre în zilele acestea, într'o nouă ediție.

Atragem atenția învățătorilor noștri asupra tabelelor dlui Tuducescu, dovedite foarte practice pentru învățămînt.

**ULTIME ȘTIRI.**

**Procesul Sarafoff.**

Sofia, 13 August. Procesul Sarafoff s'a început azi. Acușatii au tăgăduit cu toții, că ar fi amestecați în omorirea lui *Fitowsky* și *Mihăilean*.

Comitetul macedonean ține ședință secretă în cursul duratei procesului.

**Războiul anglo-bur.**

Paris, 13 August. Corespondentul din Pretoria al ziarului „*Temps*“ scrie că trupele de voluntari englezi nu vor să continue lupta nici pentru o soldă mai mare decât cea de acum; ei cer cu toată insistența să fie transportați acasă.

Paris, 13 August. Senatorul Pauliat, președintele ligii burofile a declarat unui redactor al ziarului *Eclair*, că holandezii din colonia Cap se vor răscula în masă în luna Noemvrie.

Bruxela, 13 August. Lui *Kruger* i-se comunică, că 17.000 Buri și 12.000 africanderi sunt sub arme, au muniții suficiente, numai alimentele le sunt puține.

**PARTEA LITERARĂ.**

**Despre Țiganiada lui Budai-Deleanu**

de **G. Bogdan-Duică.**

(Urmare și fine.)

Budai-Deleanu a început dar' să cugete la Țiganiada după 1789—1790. Când va fi început s'o scrie nu știm; când a terminat-o se poate hotărî. Dl Aron Denusianu — vorbind de întîiul manuscris cu data 1800 — scrie în aceasta privință: „Data anului 1800 nu știm sigur dacă indică începutul primordial al operei ori timpul în care epopea s'a prescriș a doua-oră. Prin urmare în acest cas Țiganiada era deja terminată înainte de 1800“. Și mai la vale: „Cât timp va fi lucrat la prima concepere și așternere a operei, din lipsa totală de indicațiuni, nu putem ști“ 1) Admițînd că Țiganiada s'a terminat la 1800 și că, după ipoteza mea, partea dela cîntecul trei înainte este în tot cazul posterioară lunii Septemvrie 1788, trebuie să credem că Țiganiada a fost scrisă între anii 1789 și 1800, fără să putem precisa de aproape data. 2)

1. Revista critică-literară, p. 22—23.  
2. Alois Blumauer 'și-a intitulat lucrarea sa Virgili Aeneis. Titlul acesta mai străbate printr'o notiță interesantă apărută în Albina românească, din 20 Februarie, 1830 p. 52.  
Budai murise. La sfîrșitul anului 1828 era mort. Aceasta reiese lămurit din Calendarul de Buda al lui Stefan Neagoie, pe anul 1829, care vorbind de lexiconul și gramatica Măriei-sale consilierului Budai îi zice un fe iertatului. Nu se spune însă cine plînuia țipărirea gramaticii și lexiconului, pe care le pomenește ca aflându-se în Bucovina. Ori-cum lumea se interesa de lucrările răposatului.  
Serierile lui le cunosese de sigur și tatăl lui Assachi, cu care Budai lucrase (Uricariul, VII, 68) din însărelnarea mitropolitului Veniamin în cunoscuta chestie a documentelor mitropolii moldovenești. G. Assachi le-a cunoscut deasemenea, căci el trebuie să fie autorul notiței dela 1820, în care vorbindu-se de genial poetul al națiunii românești, se zice: „Această genie (duch) s'au vădit în zilele noastre în Ioan Budescu căruiu cu drept se cuvine cununa de cel tîntîiu poet românesc, însă nemuritoarea sa poemă etnică zace ascunsă ca o comoră în scriinul familiei răposatului, și acei pentru cari un ostenit în toată viața sa, abia îi cunosc numele. Dorînd a pută vorbi de acesta și de alți vrednici autori, noi vom da aici pe rînd care-care probe“.

Alcătuită așa cum am văzut-o, Țiganiada era la 1800 o operă condamnată să rămână îngropată în manuscris, cum a și rămas. După sărbătorile liberalismului iosefinist, urmaso de epocă de reacțiune, de care Budai trebuia să fie seamă. 3) În special la Lemberg, unde trăia poetul, reacțiunea se simți îndată. În 1787, guvernul confiscase cu prea multă ușurință niște bani de vânzarea unei case a propagandei romano-catolice; sub Leopold II., în Aprilie 1790, casa se restitui îndată propagandei, ear' în Roma se vorbea de-atunci că Leopold va fi un sprigin al religiei. 4) În schimb, biblioteca publică din Lemberg, în care se aflau și se cetiau filosofii și publiciștii veacului XVIII., primise ordin să retragă din sala de lectură pe acești periculoși autori. 5)

Din Viena poetul Alxinger se plînge într'o scrisoare din 1795, că dela moartea lui Iosif II. multe s'au schimbat; că în Viena se crede că toate relele ce au năpădit Franța nu sunt decât un rezultat al libertății de presă, din care pricină acum se interzic mai toate cărțile noue de filosofie, istorie și politică. Această plîngere o repețește Alxinger în 1796 6). Censura era severă de tot.

În Ungaria s'au interzis în anul 1794 cu totul 4476 cărți. Tot în Ungaria au fost executați în 1802 un avocat și un jurat din cauza unor scrieri anti-religioase. 7)

Deodată cu aceste măsuri reînviau și tendințele obscurantiste. Ivindu-se — sub Francisc II. — controversa dacă „demoniacii“ din testament sunt îndrăciți ori numai bolnavi și susținu-se din partea unui profesor celebru 8) că sunt bolnavi, arhiepiscopul Migazzi, același Migazzi, căruia Iosif II. îi vorbea despre artileria bisericii, se plînge la împăratul. Se institui atunci o comisie și se decise la Jahu să-și modifice tezele.

Opera lui Budai-Deleanu putea să mai vadă lumina zilei într'o astfel de Austrie?

Budai ar fi plătit publicarea ei cu o nesfîrșită miserie, cu închisori, cu nenorocirea sa. Modelul său, Blumauer eșise din slujbă la 1798. El fusese censor; acum se făcuse librar, nu mai scrisese nimic și muri neavînd ce face într'o atmosferă anti-iosefinistă.

După dl V. A. Urechia (Istoria școalelor, I. 154) Budescul este Budai. Notița i-se potrivește perfect, ear' Budescul este o romanisare ori poate adevăratul nume românesc al familiei. „Poema etnică“ este în acest cas o notă mai mult pentru comparația ce stabilește între Budai-Deleanu și travestiile Eneidel.  
3. În Trei Viteji ar fi dispărut unele vedori fundamentale din Țiganiada. Sub Iosif puteau să mai rîzi de dreptul suveranilor Dei gratia ca de e. în Țiganiada, cîntecul XII., str. 22 („Eu! — Cutare din mila lui Dumnezeu“). ori în cîntecul VII., 3:

La noi nobli e fleștecare  
Să aibă o inimă ticlăoasă,  
Dacă vre o hîrtoagă domnească are.  
În Trei viteji (II., 4. inedit) versul nu-și mai permite să atace pe suveranul, ci se modifică în  
Acum nobli e fleștecare  
(Inimă s'aibă ori-cât de ticlăoasă)  
Care o hîrtoagă de nomeșug are —

4. Brunner, I. c., p. 206.  
5. Despre biblioteca din Lemberg, în care-î de crezut că a cetit și sîrguinciosul Budai, scrie Adam Neale în *Reisen durch einige Theile von Deutschland, Polen, der woldau und der Türkei*, Leipzig, 1820 vol. I, p. 165: „Lemberg ist auch der Sitz einer Universität und eines Gymnasiums oder einer öffentlichen Schule, und ein englischer Reisender (Herr Georg Burnett, vom Balliol-Collegium zu Oxford) fand beim Besuch der öffentlichen Bibliothek, dass sie inen bedeutenden Vorrath an Büchern in verschiedenen Sprachen enthält. Er setzt noch hinzu, dass beim Besuch des Aufbewahrungsortes verbotene Bücher er Humes Essays, Volneys Ruins und Voltaires Werke fand. In Lemberg ist eine grosse Buchhandlung, eine Seltenheit in Polen“. — Neale a călătorit între 1805—1806.  
6. Dr. G. Wilhelm, Briefe des Dichters Johann Baptist von Alxinger. Analele academiei din Viena, vol. 120 (1899), p. 82.  
7. Dr. Darvai în Ungarische Rewue, 1889, p. 452.  
8. Dr. K. Werner, Geschichte der Katholischen Theologie, 1866, p. 573—274. Profesorul celebru era orientalistul I. Jahn, ale cărui teorii lingvistice au avut o înfrîurire însemnată asupra filologiei lui Ioan Maiorescu, care se folosește într'o demonstrație de Grammatica linguae hebraicae (1809). Foaia pentru minte, 1838, p. 194.

**Editor. Aurel Popovici Barcianu.**  
**Red. respons. Ioan Russu Șirliana.**

## „Mureșanul“

instituit de credit și economii, societate pe acțiuni în  
**MARIA-RADNA.**

Fundat și deschis în 15 Noembrie 1897.

Capital social fl. 40.000, în 400 acțiuni de fl. 100.

Acordă: credite personale pe cambii; credite pe cambii cu acoperire ipotecară; credite pe obligațiuni cu cavenți până la fl. 50; și împrumuturi pe amanete și efecte publice.

Primește: depuneri de bani spre fructificare, după cari institutul plătește contribuția erarială; ear' deponenții primesc după banii depuși până la 1000 5% de la 1000 în sus 6% interese.

569 —24

**Diracțiunea.**

## „Nădlăcana“

instituit de credit și economii, societate pe acțiuni în

**NĂDLAC (Nagylak)** comitatul Cienadului.

Fondată la 1897 cu un capital social de 100.000 coroane în 1000 bucăți acțiuni à 100 coroane.

Acordă: credite personale pe cambii, credite pe cambii cu acoperire ipotecară; credite pe obligațiuni cu cavenți și împrumuturi pe amanete și efecte publice.

Primește: depuneri spre fructificare, după cari institutul plătește contribuția erarială; ear' deponenții primesc după banii depuși 5% interese.

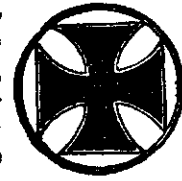
545 —24

**Diracțiunea.**

## Cruce dublă electro-magnetică

vindecă și inviorază sub garanție.

Aparatul acesta, vindecă și folosește contra durerilor de cap, urechi și dinți, migrene, neuralgie, împedecarea circulației sângelui, anemie, amețeli și turturi de ureche, bătaie de inimă, sgârșiri de inimă, asma, auzul greu, sgârșiri de stomac, lipsa poftei de mâncare, răceală la mâini și picioare, reuma podagră, ischias, udului în pat, înflunza, în somnia epilepsia circulația neregulată a sângelui și multor altor boale cari la tractare normală a medicului se vindecă prin electricitate. Insușirea acestui aparat este că vindecă nu numai din timp în timp ci introduce constant în corpul omenesc binefăcătorul curent, când pe deoparte vindecă cu succes boalele afliștoare, eară pe de alta parte e cel mai bun scut contra imbolnăvirilor.



lată a sângelui și multor altor boale cari la tractare normală a medicului se vindecă prin electricitate. Insușirea acestui aparat este că vindecă nu numai din timp în timp ci introduce constant în corpul omenesc binefăcătorul curent, când pe deoparte vindecă cu succes boalele afliștoare, eară pe de alta parte e cel mai bun scut contra imbolnăvirilor.

Deosebită atențiune e a se da împrejurării că acest aparat vindecă boale vechi de 15 ani.

În cancelaria mea se află atestate incurse din toate părțile lumii cari prețuesc cu mulțumire invențiunea mea și ori-cine poate examina aceste atestate. Acel pacient, care în decurs de 45 zile nu se va vindeca i-se retrimite banii.

Unde ori-ce încercare s'a constatat zădarnică, rog a proba aparatul meu. Atrag atențiunea P. T. public asupra faptului că aparatul meu nu e permis să se confunde cu aparatul „Volta“ deoarece „Ciasul-Volta“ atât în Germania cât și în Austro-Ungaria a fost oficios oprit fiind nefolositor, pe când aparatul meu e în genere cunoscut apreciat și cercetat.

Deja ieftinătatea crucei mele electro-magnetice o recomandă indeosebi.

624 5—50

Prețul aparatului mare e fl. 3, sau Cor. 6. — folosibil la morburii cari nu sunt mai vechi de 15 ani.

Prețul aparatului mic e fl. 2, sau Cor. 4. — folosibil la copii și femei de constituție foarte slabă.

Expediție din centru și locul de vânzare pentru țeară și străinătate e:

**Albert Müller, Budapesta, V., str. Vadász 42. K**  
Colțul str. Kálmán.

# A apărut

Și se află de vânzare la administrația „Trib. Poporului“ următoarele opuri:

	coroana	fleri
1.) „Geografia Comitatului Arad“, pentru clasa a III-a școalelor populare, de Damaschin Medre, învățator; aprobat de Ven. Consistor ilustrată cu chărți geografice	—	—70
2.) „Lupta pentru drept de Dr. Rudolf Ihering traducere de T. V. Păcățean,	—	2—
3.) „Judecătorile cu jurații“ — de Teodor V. Păcățeanu,	—	—80
4.) „Libertatea“ — de Ioan Stuart Mill, tradusă de T. V. Păcățeanu,	—	2—
5.) „Principiile politice“, după Dr. T de Holtzendorf, de T. Păcățeanu	—	4—
6.) „Caractere morale“ — exemple și sentințe culese din istoriile și literaturile popoarelor vechi și moderne, de Ioan Popea, profesor în Brașov.	—	2.50
7.) „Răsboiul pentru neatârnaire“ de George Cogbuc.	—	1.20
8.) „Vieritul“ — de Petru Vancu,	—	1—
9.) „Teroia Dramel“ — de Dr. Iosif Blaga,	—	3.60
10.) „Juvenila“ — de Sextil Pușcariu.	—	1.60
11.) „Pribeag“ — de Ioan Iosif Sceopul,	—	1.50
12.) Instrucțiuni populare despre Datorințele și Drepturile purtătorului de dare edate de Vilchelm Niemandz	—	1.20
13.) „Ioan Botezătorul, tragedie în 5 acte și un preludiv tradusă de Il. Chendi și C. Sandu după Hermann Sudermann	—	2.—
14.) Henric Ibsen „Ziua Invierei“ Epilog dramatic în 3 acte traducere de Il. Chendi și C. Sandu	—	1.—
15.) „Zece ani de mișcare“ literară în Transilvania 1890—1900 de Ilariu Chendi	—	1.—
16.) „Maria Cunțan“ poezii	—	1.50
17.) „Musa Someșană“ Doine și cântece populare	—	—30
18.) „Călătorile în Rusia“ ale preotului bănațean Mihail Popovici, publicate de N. Iorga	—	—40
19.) „Vatra părășită“ de Ioan Slavici	—	1.50

La comande să se mai adauge de fie-care op 10 fleri spese postale.